

Informe

Eixample 2015

www.elpanoramic.org

Amb el suport de:

Autors/es: Blanca Cegarra, Montse Fernández i Pau Vidal.

Maig 2016

Índex

1. Presentació	4
2. El Panoràmic	6
3. Resum executiu.....	9
4. Les organitzacions de l'Eixample	11
5. Les persones.....	17
6. Els recursos econòmics.....	28
7. Espais i equipaments.....	35
8. Reptes de futur	41
9. Annexos	48

1. Presentació

Les associacions són el motor de Barcelona i del país. Ho són quantitativament però, també, qualitativament pel seu compromís pel benestar de la ciutadania en tots els àmbits, des del nivell més local fins al més global. Són, doncs, un actiu que cal fomentar i recolzar per tal que sigui el propi teixit associatiu qui pugui anar construint, dia a dia, el seu creixement.

Però es tracta d'un sector molt divers i difícil de copsar en dades. Per això, des de les pròpies associacions s'ha generat l'impuls necessari per aconseguir dades reals i exhaustives. El resultat d'aquest impuls és **El Panoràmic**, un projecte que vol donar resposta a la necessitat d'obtenir dades reals sobre el sector.

Aquesta nova edició permet analitzar com evoluciona el teixit associatiu de Barcelona i aprofundir en la realitat associativa dels 10 districtes, així com la consolidació de les tendències que obteníem el 2014. Amb aquestes dades podrem veure més clarament quins aspectes cal millorar i quins ja estan progressant adequadament i, per tant, corregir periòdicament les actuacions de suport al teixit associatiu que es realitzen des de diferents agents, a més d'oferir una recerca potent sobre el sector al món acadèmic, mitjans de comunicació i societat en general.

Torre Jussana continua publicant aquesta segona edició del Panoràmic dins els Dossiers Barcelona Associacions, una col·lecció pensada per publicar estudis, informes i reflexions sobre el sector associatiu a Barcelona. En aquesta ocasió en format electrònic, el qual també podreu consultar des de l'aplicatiu que s'ha creat per aprofundir en les dades recollides i treure'n la màxima utilitat.

Esperem que aquest esforç es concreti en més coneixement i ajudi a la millora de les vostres organitzacions, territoris i àmbits d'actuació. Bona feina!

Gala Pin

Regidora de Participació i Districtes de l'Ajuntament de Barcelona

Alfons Tiñena

President del Consell d'Associacions de Barcelona

2. El Panoràmic

Coneixement

La generació de dades contribueix a identificar temes de millora i posar llum sobre les percepcions. El coneixement ajuda a fer-se més forts

Visibilitat

Les xifres de dimensió i la informació sobre les activitats que es realitzen donen visibilitat davant la societat a un sector del qual sovint no hi ha dades

Reconeixement

La informació objectiva contribueix al reconeixement social de la feina que es realitza i els valors que es promouen en el camí cap a la transformació social

Incidència política

A partir de preguntes sobre el posicionament del sector es contribueix a la millora de les accions d'incidència política

Dimensió

Les entitats formen part de la vida del país però cal contextualitzar-les per tal de saber quin lloc ocupen a la societat

El Panoràmic treballa des del valor de sector tot innovant el procés de recerca. Els elements metodològics d'innovació són:

Col·laboració

Les entitats impulsores uneixen representativitat, experiència i capacitat d'execució. En el Panoràmic no hi ha una empresa consultora que fa un encàrrec.

Participació

Hi ha grups de treball per definir necessitats, el qüestionari s'elabora de forma participativa i es treballa en transparència.

Proximitat

El treball de camp s'estructura des d'entitats de l'entorn que es responsabilitzen d'aconseguir les respostes a la seva zona.

Open data

Les dades es comparteixen amb centres d'investigació, entitats de segon nivell, universitats, administracions, etc. perquè facin noves explotacions i reflexions.

Eficiència

Al segle XXI la tecnologia ha canviat la manera de fer investigació social i hem incorporat novetats com els qüestionaris electrònics i un aplicatiu personalitzat. Cada euro és aprofitat al màxim i a més millora l'optimització a cada edició anual.

Adequació

Les organitzacions de la societat civil són diverses en molts aspectes: activitat, forma d'organitzar-se, comunitat, destinataris, etc. El qüestionari compta amb més de 80 itineraris de resposta diferents.

Transversalitat

Des dels seus inicis el Panoràmic ha tingut un plantejament transversal amb la participació d'organitzacions de tots els àmbits, la qual cosa facilita la comparabilitat i el coneixement agregat.

3. Resum executiu

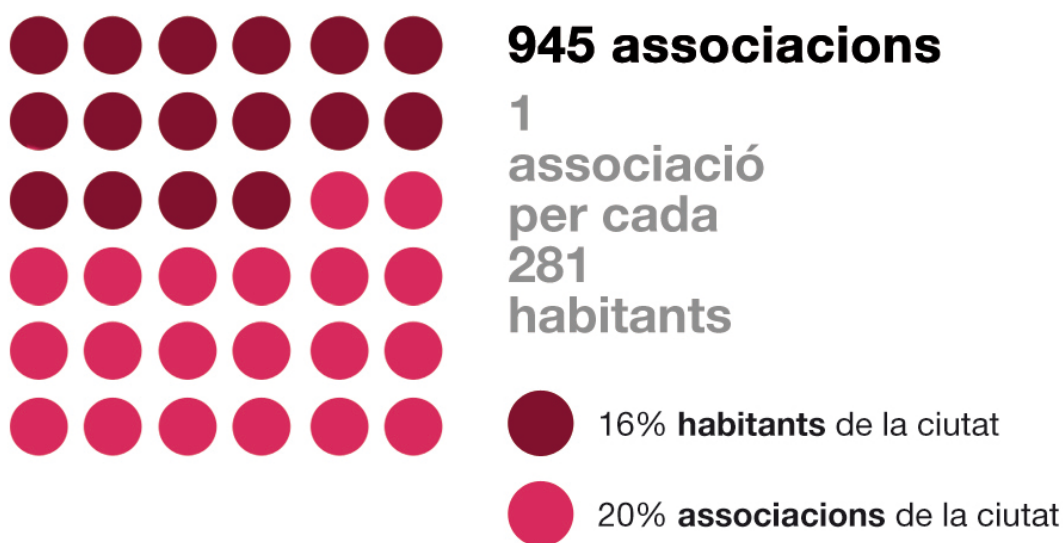
- S'estima que l'Eixample és el districte amb el major nombre d'associacions de la ciutat, el 20% del total.
- L'àmbit d'actuació principal de les entitats és el de l'acció social.
- El 35% de les associacions compta amb d'entre 3 i 30 associats/des, el 22% amb entre 31 i 90, un 21% entre 92 i 250 persones sòcies i per últim un 22% d'organitzacions compta amb més de 250 socis/es.
- El 63% de les entitats de l'Eixample compten amb persones voluntàries. Entre aquestes entitats, el més habitual és que comptin amb 10 o menys persones voluntàries -38%-
- El 66% de les entitats del districte de l'Eixample compten amb persones remunerades. La contractació es concentra en les funcions d'atenció directa, especialment a les entitats més grans.
- La major part de les entitats de l'Eixample tenen la seu actual en un local en lloguer, en segon lloc i amb bastanta diferència respecte el lloguer, les entitats tenen la seu en un espai privat (com pot ser un edifici religiós) i en tercer lloc, en el domicili particular d'una persona membre de l'organització.
- El 27% d'organitzacions va tenir uns ingressos de fins a 15.000€ l'any 2014. La major part d'entitats de base de l'Eixample es finança majoritàriament amb recursos propis -50%-. La segona font d'ingressos són els recursos públics -38%- i finalment els privats -12%-.
- Els tres reptes prioritaris de l'associacionisme segons les organitzacions de l'Eixample són: l'ampliació i implicació de la base social, consolidar el finançament i el treball en xarxa i la col·laboració amb diferents agents socials.

4. Les organitzacions de l'Eixample

El districte de l'Eixample està format per 6 barris: el Fort Pienc, la Sagrada Família, la Dreta de l'Eixample, l'Antiga Esquerra de l'Eixample, la Nova Esquerra de l'Eixample i Sant Antoni. Es tracta d'un districte construït durant els anys d'industrialització a Catalunya, entre finals del segle XIX i principis del XX. Va ser dissenyat per l'enginyer i urbanista Ildefons Cerdà i, en part, creat per arquitectes modernistes de l'època, fet que li atorga una personalitat pròpia.

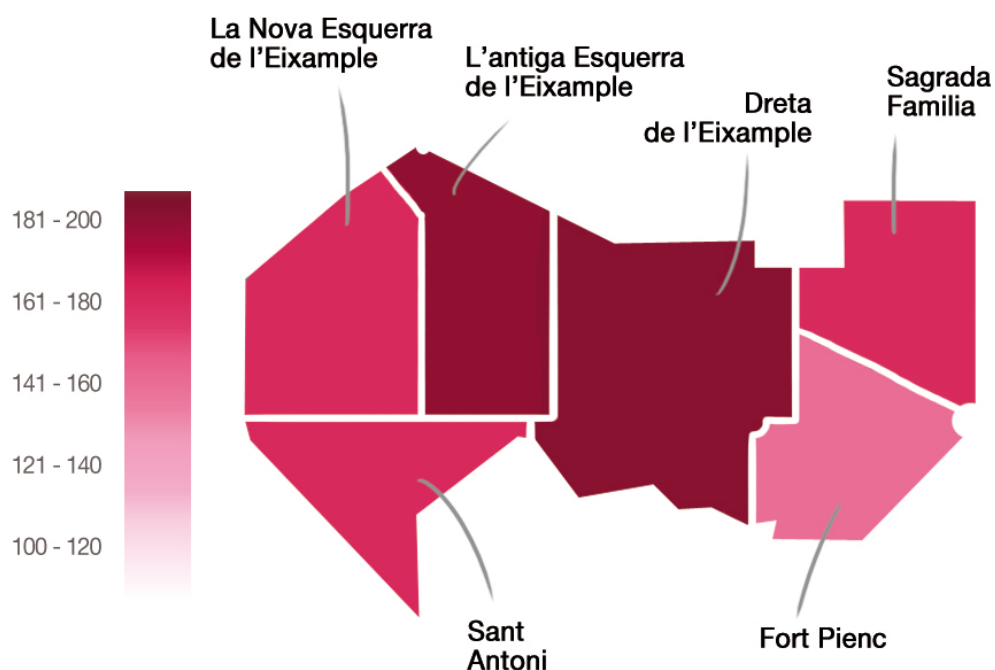
L'Eixample és el districte més poblat de la ciutat i també el que agrupa el nombre més elevat d'associacions. S'estima que hi tenen la seva seu 945 associacions, és a dir, el 20% de la ciutat. Aproximadament hi ha 1 associació per cada 281 habitants.

Esquema 1 Associacionisme a l'Eixample

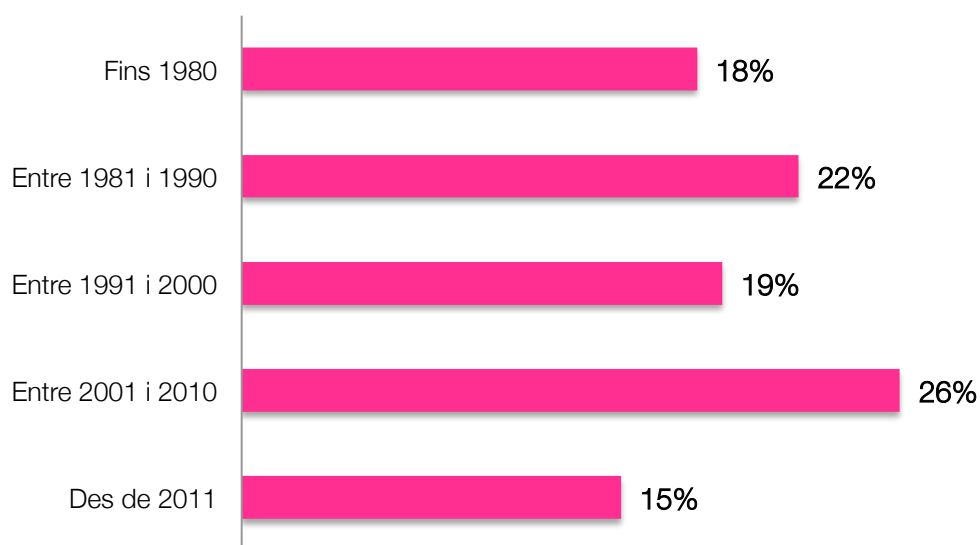
A més, al tractar-se d'un districte cèntric, hi ha associacions amb seu a altres territoris que també fan activitat als barris de l'Eixample, sent l'Antiga Esquerra de l'Eixample i la Dreta de l'Eixample els més actius.

Mapa 2 Associacions de la ciutat que han desenvolupat activitats als barris de l'Eixample

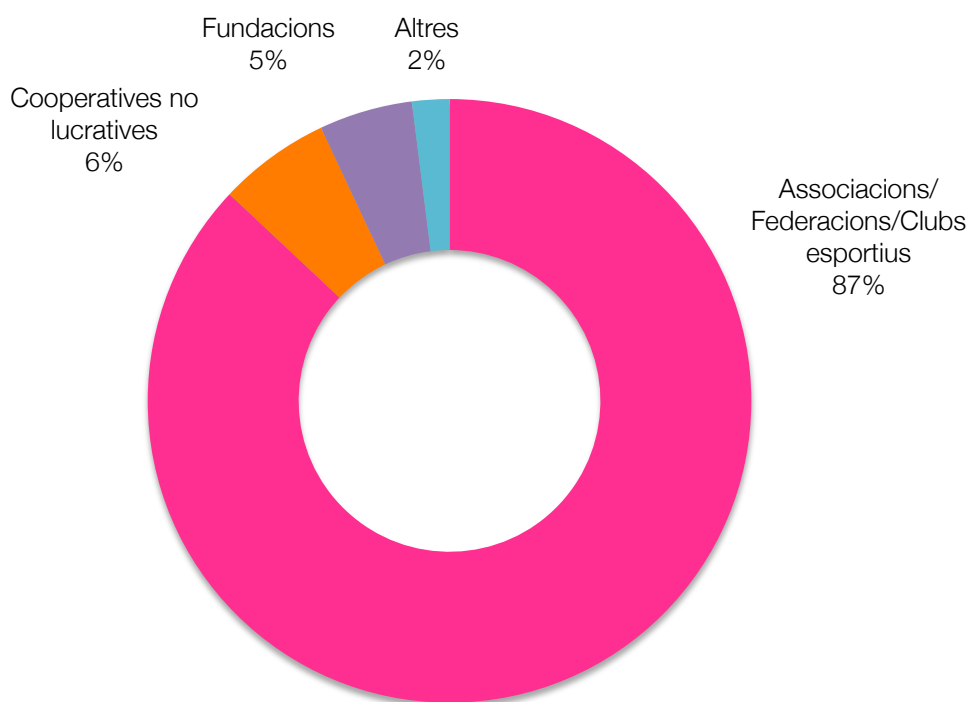
El 18% de les seves entitats van ser creades abans del 1980 i el 22% en la dècada dels anys 80. No obstant això, cal destacar que el 41% de les entitats han nascut a partir de l'any 2001 -41%-.

Gràfic 1 Any de constitució de les entitats de l'Eixample

La majoria de les entitats analitzades per aquest informe té forma jurídica d'associació, federació o club esportiu -87%-. Cal tenir en compte que les associacions són l'objecte d'estudi principal d'aquesta recerca i per tant, poden estar sobre representades respecte a la distribució real del districte pel que fa a fundacions, associacions i altres formes jurídiques (com ara les entitats religioses).

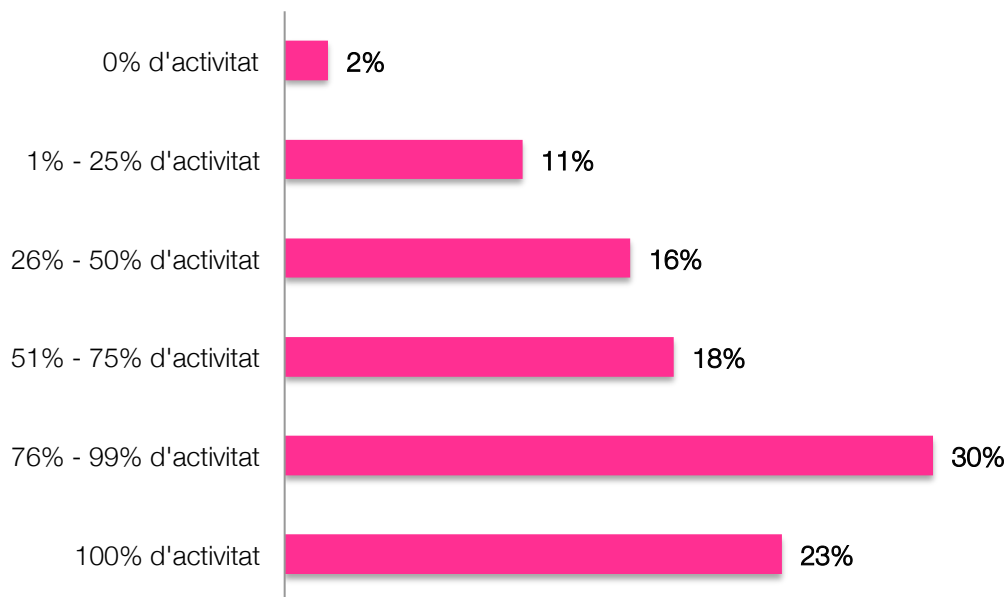
Gràfic 2 Forma jurídica de les organitzacions de l'Eixample analitzades

El 89% de les organitzacions del districte són de base, és a dir, agrupen persones, mentre que l'11% són de segon nivell o superior, com ara les federacions i coordinadores, i agrupen entitats.

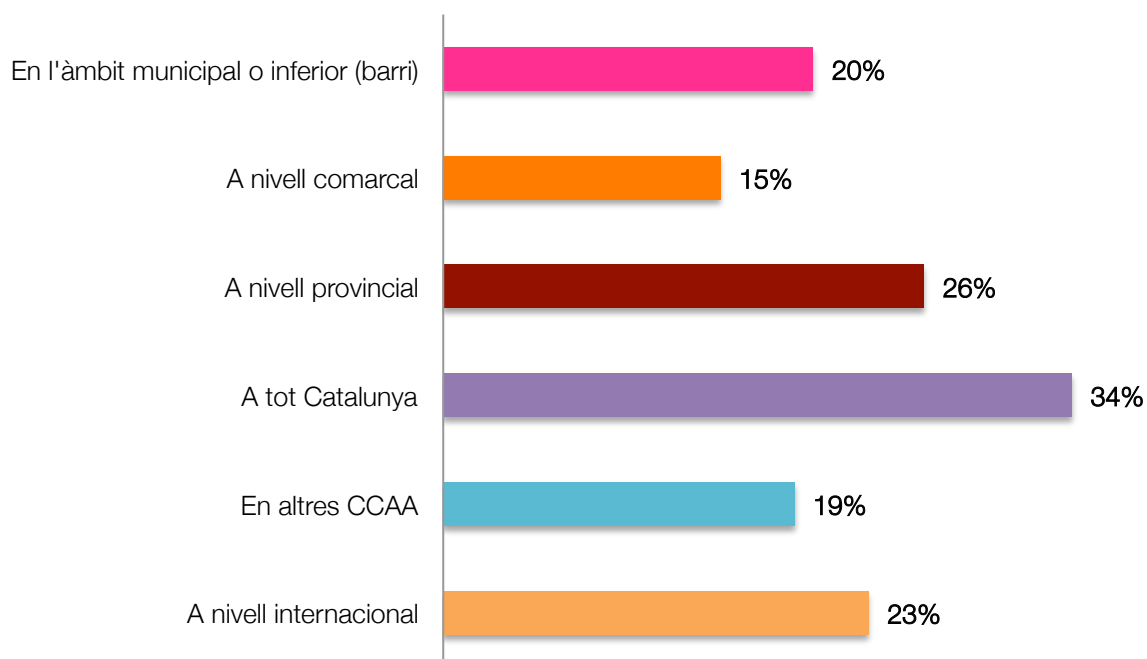
Pel que fa la implantació territorial de les entitats, el Panoràmic recull que el 23% de les entitats desenvolupen el 100% de la seva activitat a la ciutat. També recull que 1 de cada 3 desenvolupa entre el 76% i el 99% de la seva activitat a Barcelona. Aquestes xifres semblen posar de manifest, com en el cas de Ciutat Vella, que es dona un efecte de capitalitat en aquest districte, és a dir, es concentren organitzacions d'àmbit territorial superior al de ciutat. Per tant, hi conviuen tant entitats locals, com AMPA, associacions veïnals, etc. amb federacions i entitats amb grans estructures.

Gràfic 3 Percentatge d'activitat a la ciutat de Barcelona

Entre les entitats que realitzen una part de l'activitat fora de Barcelona, el 20% la realitza en d'altres municipis, el 34% actua a nivell català i el 23% realitzen actuacions a escala internacional.

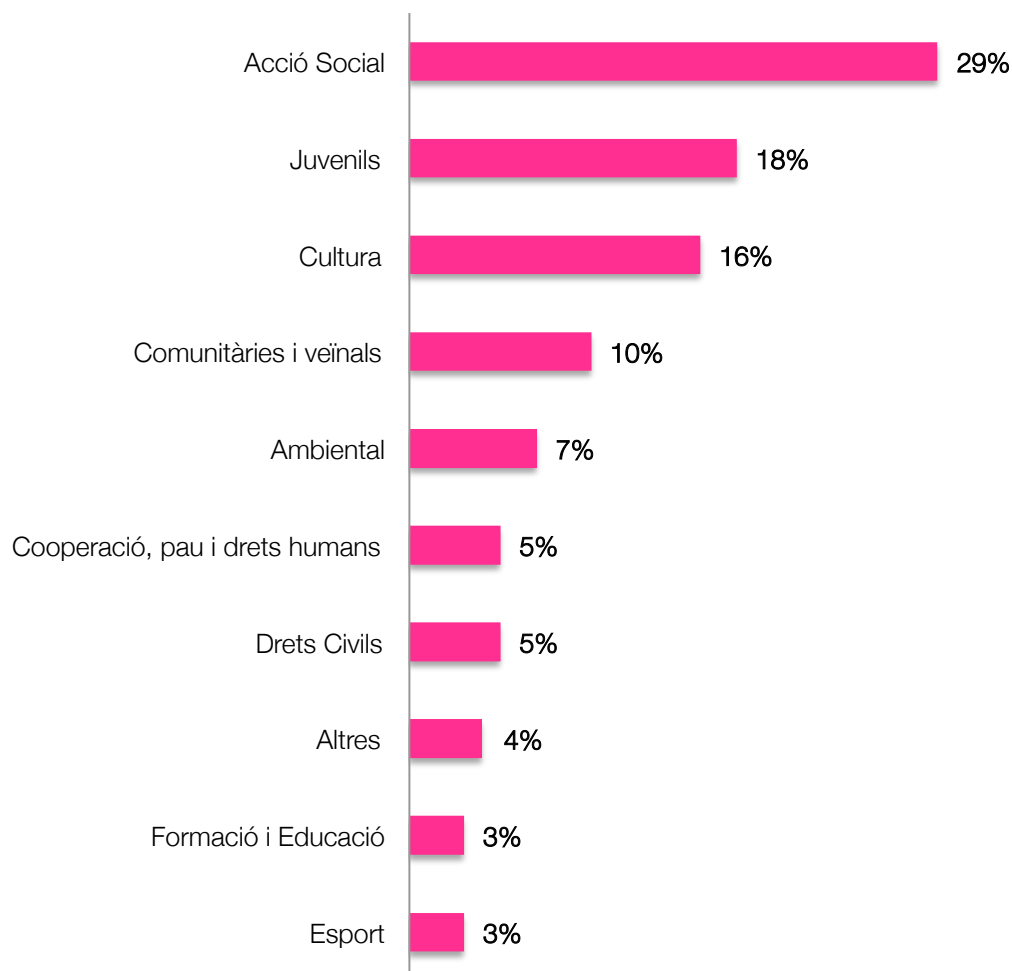
Gràfic 4 Àmbit territorial d'actuació de les entitats (pregunta multi-resposta). Només per a entitats <100% d'activitat a Barcelona.

En relació a l'àmbit d'actuació principal de les entitats, predomina el de l'acció social, tant per a les entitats de base -29%- com per a les de nivell superior. Aquesta realitat es dona pel conjunt de la ciutat. A Barcelona ciutat, el 26% de les associacions són de l'àmbit d'acció social i el 22% del cultural, sent els sectors que agrupen major nombre d'organitzacions. A l'Eixample, el segon àmbit d'actuació principal de les entitats és el juvenil -18%- i en tercer lloc, la cultura -16%-.

S'ha de matisar que per a la construcció d'aquest mapa d'àmbits s'ha hagut de destriar el que es considera l'àmbit prioritari en cada cas, tot i que aquest no necessàriament és l'únic. A tall d'exemple, una AMPA s'ha ubicat en l'àmbit de formació i educació encara que aquesta desenvolupi activitats esportives en l'escola. Aquest exercici d'identificació posa de manifest la riquesa i transversalitat del món no lucratiu.

Gràfic 5 Àmbit d'actuació prioritari de les entitats de base

5. Les persones

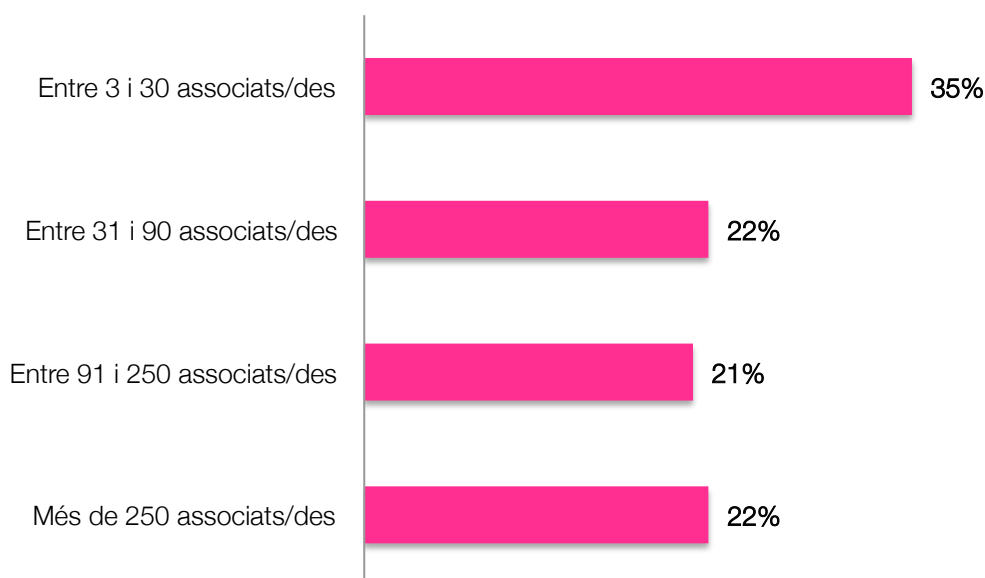
5.1. Persones sòcies

Les entitats compten amb persones associades, voluntàries, col·laboradores, destinàries de les activitats, etc. En conjunt, tots aquests grups es poden definir com a ciutadania activa que s'implica, a través d'associacions o de grups informals, per aconseguir uns objectius comuns.

Les persones associades donen sentit a un model organitzatiu i són l'element indispensable de la vida associativa. El Panoràmic aporta informació sobre aquest col·lectiu. Una de les primeres dades que s'analitzen és la grandària de les associacions en funció de les persones associades que en formen part.

S'han establert 4 grups per analitzar el nombre de persones sòcies de les entitats: d'entre 3 i 30 persones associades, d'entre 31 i 90, d'entre 91 i 250 i de més de 250 (aquests grups s'han establert fent un arrodoniment a partir dels quartils). Tot i que la distribució per trams és bastant homogènia, destaca lleugerament el grup d'entre 3 i 30 associats/des -35%-, és a dir, les organitzacions amb menor nombre d'associats/des.

Gràfic 6 Associacions segons el nombre de persones associades (per trams)

Per tal de poder analitzar com s'impliquen les persones sòcies en el dia a dia de l'organització, s'han establert tres nivells de participació. El nivell A fa referència al grau més gran d'implicació i el C al menor.

Nivell A

Assistència a les assemblees, participació continuada en les activitats, col·laboració en l'organització d'aquestes, assumpció de responsabilitats en l'associació i, si és el cas, pagament de quota d'associat/da.

Nivell B

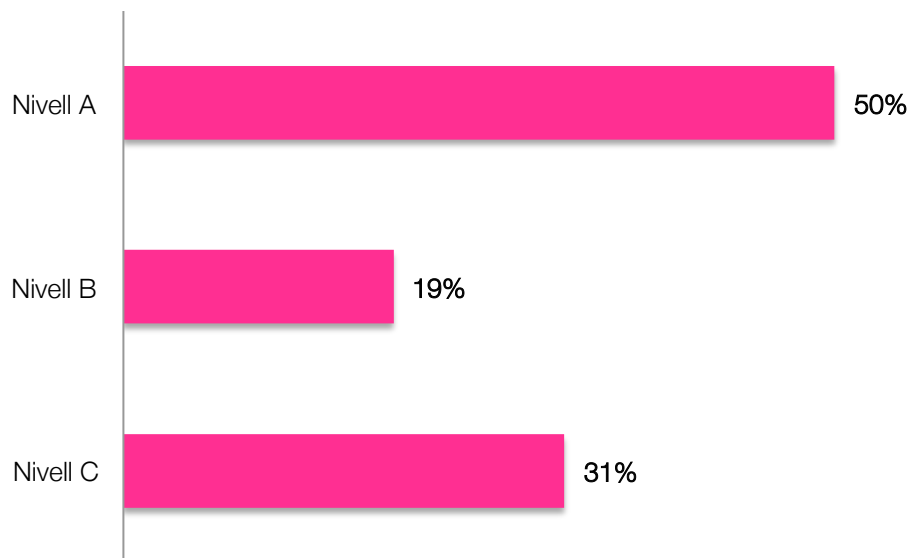
Assistència a les assemblees, participació puntual en les activitats organitzades per l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

Nivell C

Participació puntual en les activitats de l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

A partir dels resultats obtinguts, es pot observar que el nivell d'implicació A és el majoritari -51% del total de persones associades, seguit del C -31%- i del B -19%-. Aquestes dades coincideixen amb les del conjunt de Barcelona ciutat, on el nombre de persones associades amb un nivell o grau d'implicació A és el predominant -48%- amb diferència als altres nivells -19% nivell B i 33% nivell C-.

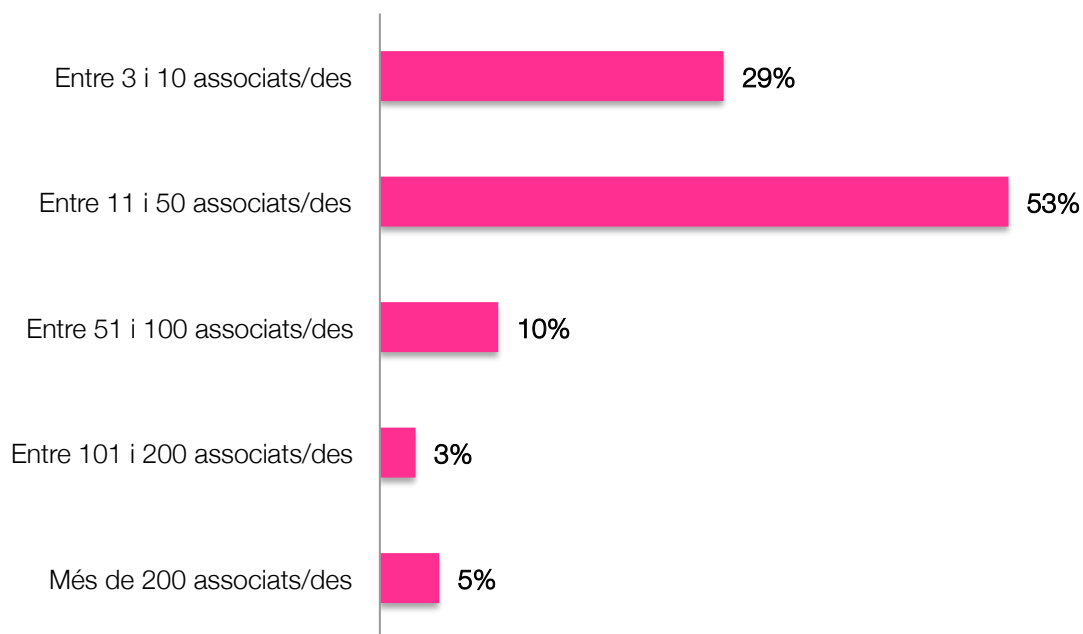
Gràfic 7 Persones associades segons nivells d'implicació

5.2. L'assemblea i la junta directiva

Les associacions compten amb dos òrgans importants: l'assemblea (el màxim òrgan sobirà d'una associació) i la junta directiva (principal òrgan de govern de les associacions). Pel que fa la participació de les persones associades a l'assemblea, majoritàriament hi participen entre 11 i 50 associats/des (independentment del nombre de socis/es de l'entitat). De mitjana hi participen unes 45 persones; tenint en compte el volum de persones sòcies de les entitats, podem afirmar que la participació assembleària és més aviat baixa, tot i ser l'element essencial per garantir la democràcia interna de les associacions.

Gràfic 8 Total persones participants a la darrera assemblea de 2014

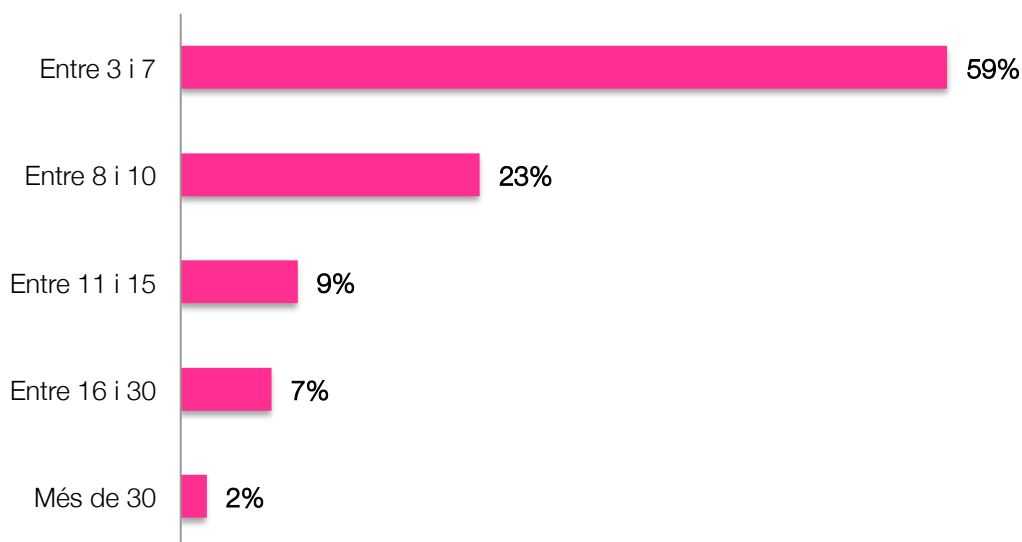

“La nostra entitat no té socis, tots som col·laboradors voluntaris i tots participem en la formació i l'acompanyament”

Extret de les preguntes obertes

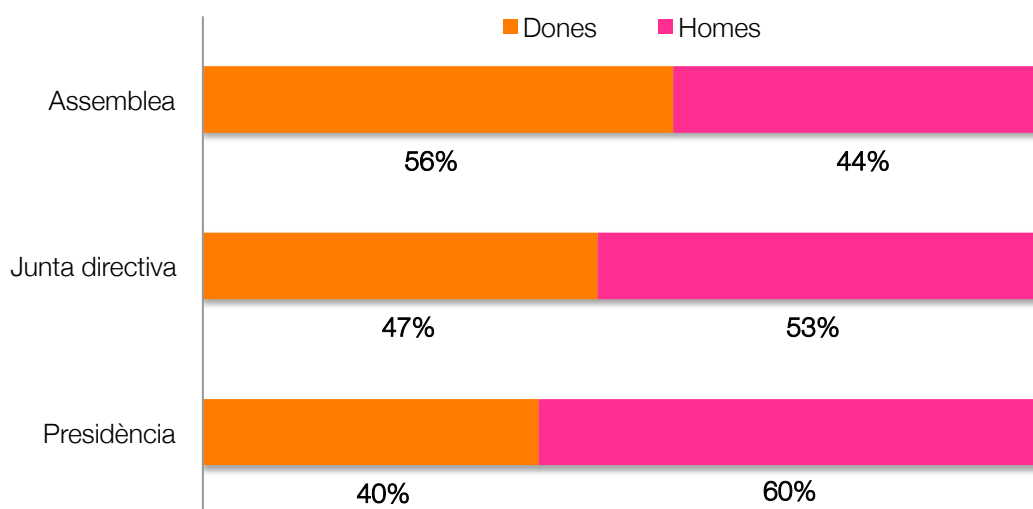
Pel que fa a la justes, l'anàlisi de la seva composició mostra que en el 59% dels casos compten amb entre 3 i 7 persones. El 23% compta amb entre 8 i 10 membres i el 9% amb entre 11 i 15. Com sembla lògic, a mida que creix el nombre de persones que formen les juntes minva el percentatge d'entitats.

Gràfic 9 Nombre de persones que formen la junta directiva (per trams)

La participació de dones i homes en els diferents òrgans és pot considerar equilibrada donat que la relació es manté dins d'una forquilla 60%-40%. En el cas de l'assemblea el 56% són dones i 44% homes. La xifra s'inverteix per a la junta directiva on el 47% són dones i 53% homes. Pel que fa la càrrec de presidència el 40% són dones i 60% homes.

Gràfic 10 Persones assistents a la darrera Assemblea, membres de la Junta Directiva i presidència per sexe

5.3. Persones voluntàries

La nova normativa de 2015, que concep **el voluntariat** des d'una visió àmplia de participació, el defineix com: *Conjunt d'accions i activitats d'interès general motivades per l'altruisme i la voluntat de transformació social que aconsegueixen persones físiques, denominades voluntaris, que participen en projectes en el marc d'una activitat associativa o bé en programes específics de voluntariat d'una entitat sense ànim de lucre* (Llei 25/2015 del Voluntariat i de Foment de l'Associacionisme aprovada pel Parlament de Catalunya el 30 de juliol del 2015).

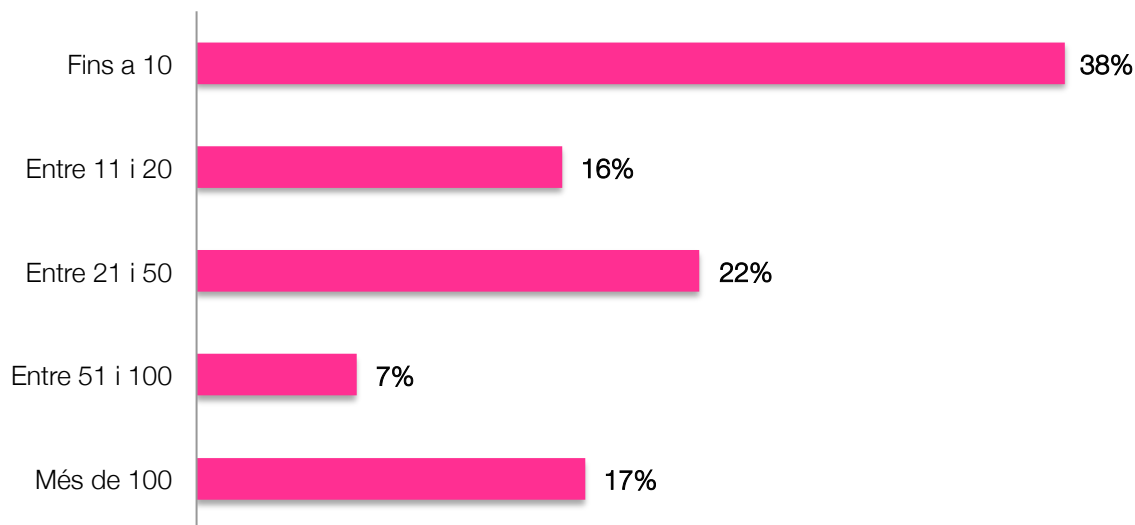
Els resultats del Panoràmic assenyalen que el 63% de les entitats del districte de l'Eixample compten amb persones voluntàries.

Gràfic 11 Entitats que compten amb persones voluntàries (no socis/es)

Entre aquestes entitats, el més habitual és que comptin amb entre 1 i 10 persones voluntàries -38%-, xifra similar a la del conjunt d'associacions de ciutat, la qual se situa en el 40%.

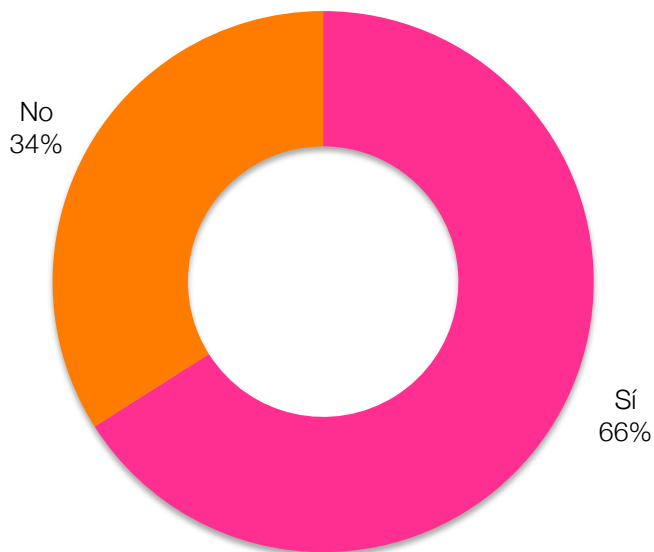
Gràfic 12 Entitats segons el nombre de persones voluntàries no associades

5.4. Persones remunerades

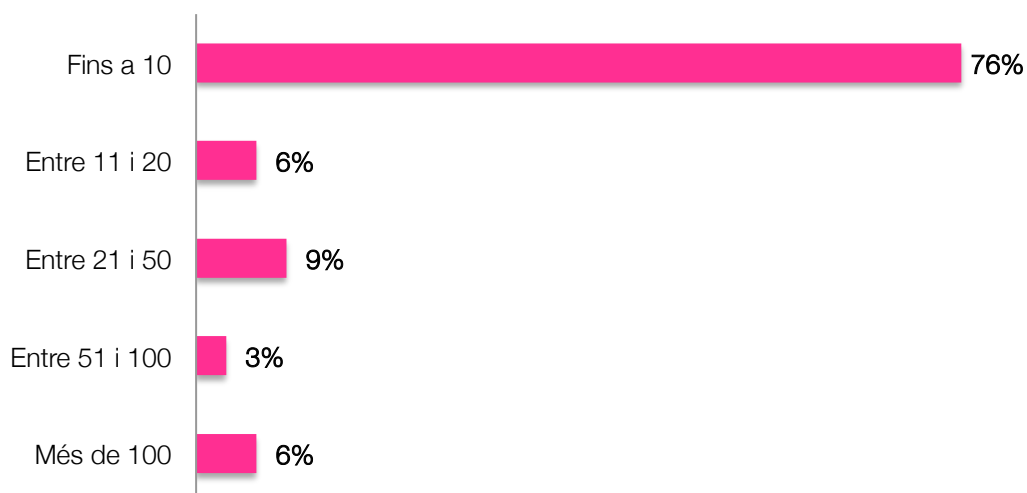
El 66% de les entitats del districte de l'Eixample compten en els seus equips amb persones que reben una remuneració econòmica a canvi dels seus serveis. Aquesta xifra és 19 punts superior que pel conjunt d'entitats de la ciutat—situada en el 45%-. La relació habitual que s'estableix en els equips remunerats és per contracte -93%- i una petita part a partir de col·laboració autònoma -7%-.

Gràfic 13 Entitats que compten amb persones remunerades

Això mostra l'existència de certes estructures dins el teixit associatiu del districte, tot i que la gran majoria compta amb un equip reduït de personal remunerat. El 76% d'entitats té un equip que no supera les 10 persones treballadores.

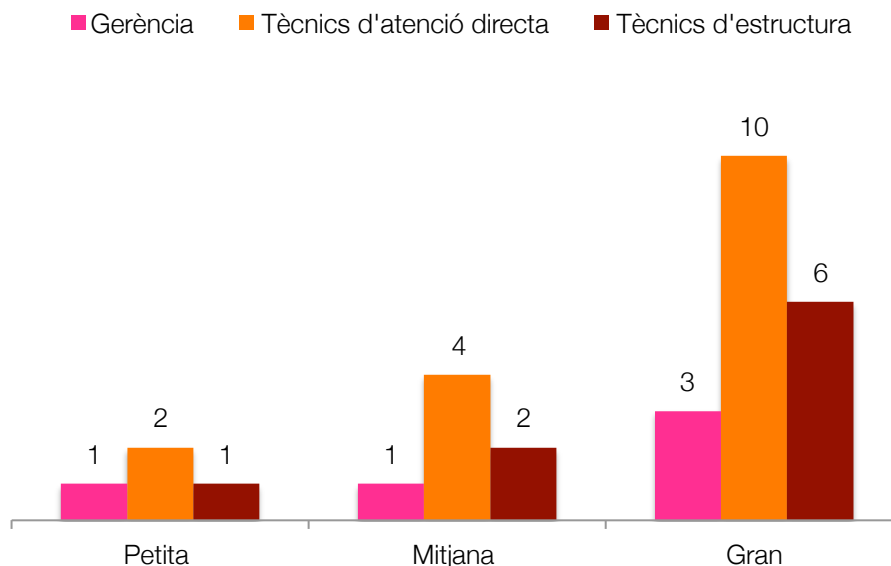
Gràfic 14 Entitats segons el nombre de persones remunerades

Per tal d'aprofundir en els equips remunerats, el Panoràmic recull indicadors sobre les 3 categories laborals més habituals en el món no lucratiu. Es tracta de l'atenció directa –lligada a les activitats–, la dedicació a estructura –com són les tasques administratives, de comunicació, etc.– i la gerència o direcció.

Atès que hi ha diferències segons el nombre de persones remunerades, s'ha estructurat la informació en tres grups en funció de la grandària de les organitzacions. En les entitats petites, que per terme general estarien formades per 4 persones, 2 es dediquen a l'atenció directa, 1 a l'estructura i 1 a direcció. En el cas de les entitats mitjanes, formades per 7 persones, 4 s'adrecen a l'atenció directa, 2 a estructura i 1 a direcció. Per últim, en el cas de les entitats de grandària superior, encara que es dona un augment progressiu en totes les categories.

Gràfic 15 Nombre de persones remunerades segons el tipus d'activitat que realitzen

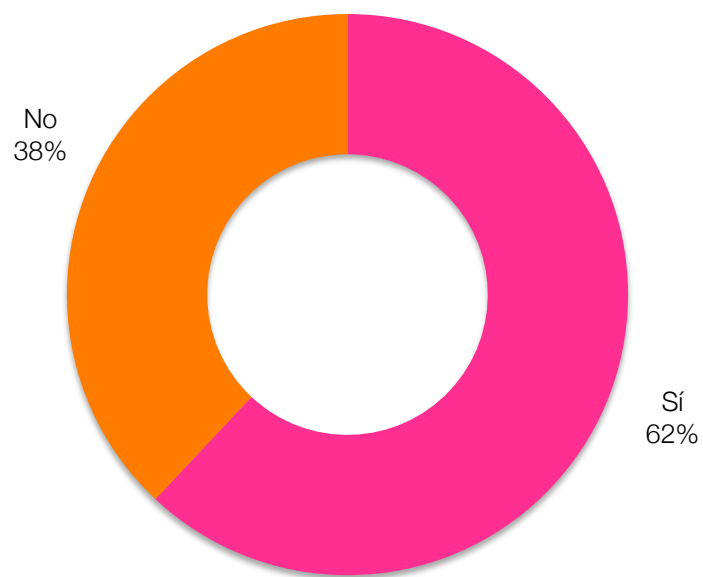
“Les entitats, en general, hem de fer un pas per professionalitzar l’organització i la gestió de les mateixes”

Extret de les preguntes obertes

5.5. Persones destinatàries

El 62% de les entitats del districte compten amb persones destinatàries. Es consideren persones destinatàries aquelles a qui s’adreça l’activitat principal però que no són sòcies de l’entitat. Es tracta d’un concepte que pot portar a diverses interpretacions i que caldrà analitzar en futures edicions del Panoràmic per tal de garantir un resultat consistent. A tall d’exemple, en una activitat realitzada en l’espai públic es pot considerar com a persona destinatària a totes aquelles vianants que durant una estona presencien l’activitat. O pel contrari, fer referència als beneficiaris directes de les activitats.

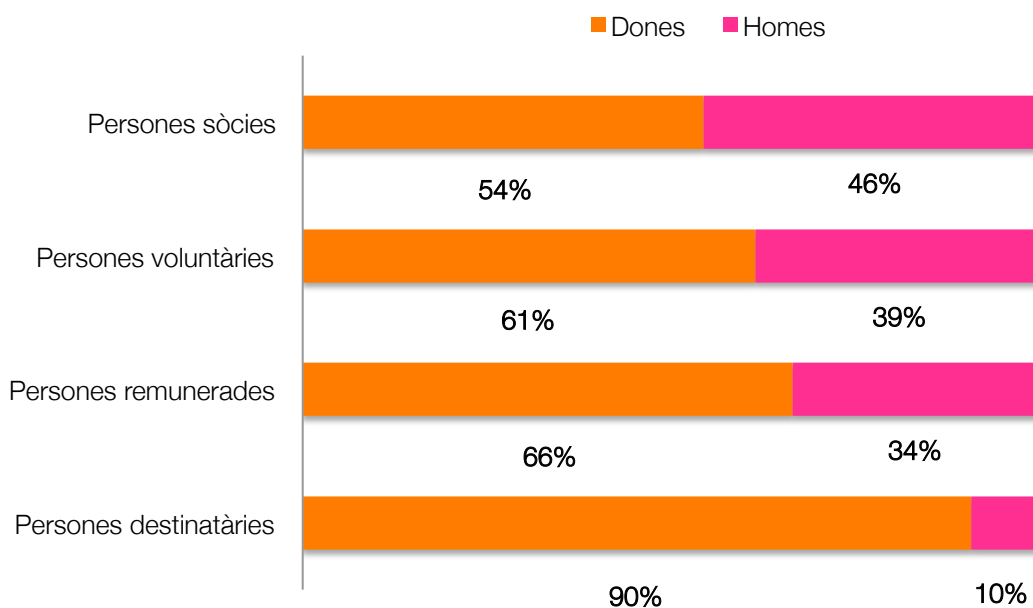
Gràfic 16 Entitats que compten amb persones destinatàries

5.6. Participació de dones i homes

El món lucratiu és, en general, un sector feminitzat pel que fa a les persones remunerades, de fet, en el cas de l'Eixample el 66% de les persones que formen els equips remunerats són dones. També hi ha una major presència de dones voluntàries, 61% enfront al 39% d'homes. I especialment destaca la presència femenina en el cas de les persones destinatàries, sent un 90%¹.

Gràfic 17 Persones implicades en les entitats de Ciutat Vella per sexe

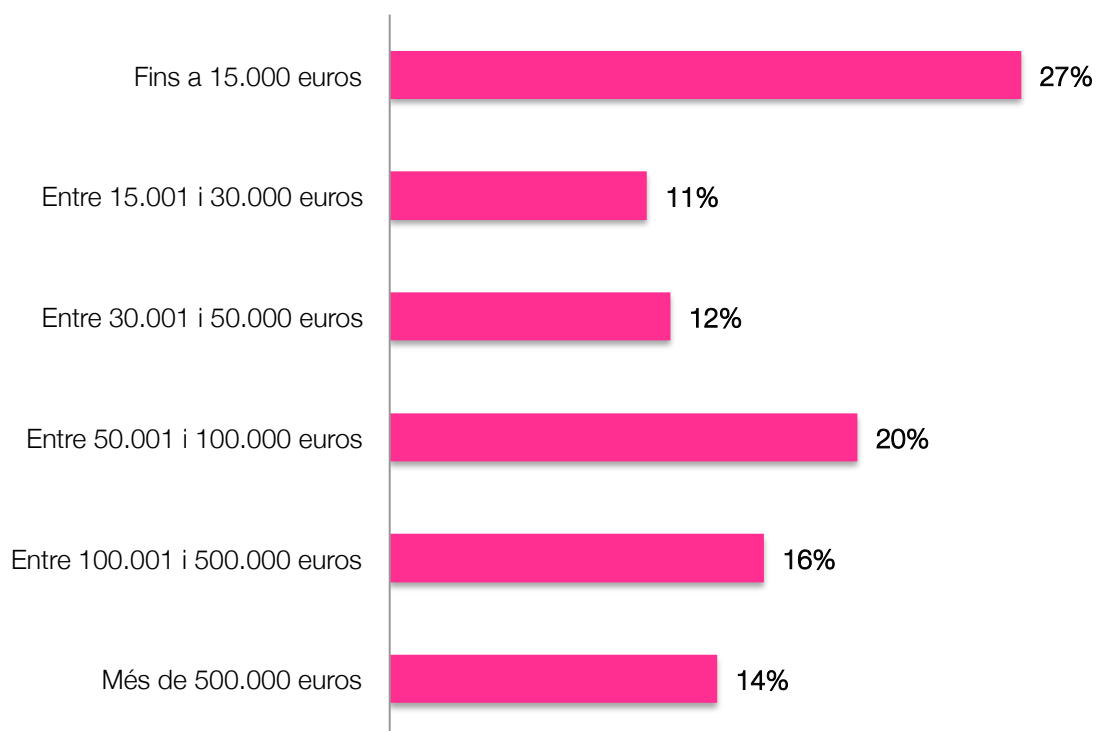
¹ Per a l'anàlisi de dades per sexe s'han eliminat alguns casos *outliers* que s'han determinat a partir de l'interval interquartílic, és a dir, que s'allunyaven molt de la realitat habitual de les entitats. Per exemple, algunes fundacions per a les persones remunerades, ja que tenen més capacitat econòmica per a la contractació.

6. Els recursos econòmics

6.1. Volum d'ingressos i fonts de finançament

En termes generals, les entitats tenen un volum econòmic reduït i acostumen a fer molt amb poc, especialment les organitzacions més petites. De fet, en el cas de l'Eixample, el 27% d'organitzacions va tenir uns ingressos de fins a 15.000€ l'any 2014.

Gràfic 18 Ingressos reals de les entitats de l'Eixample per trams (exercici 2014)

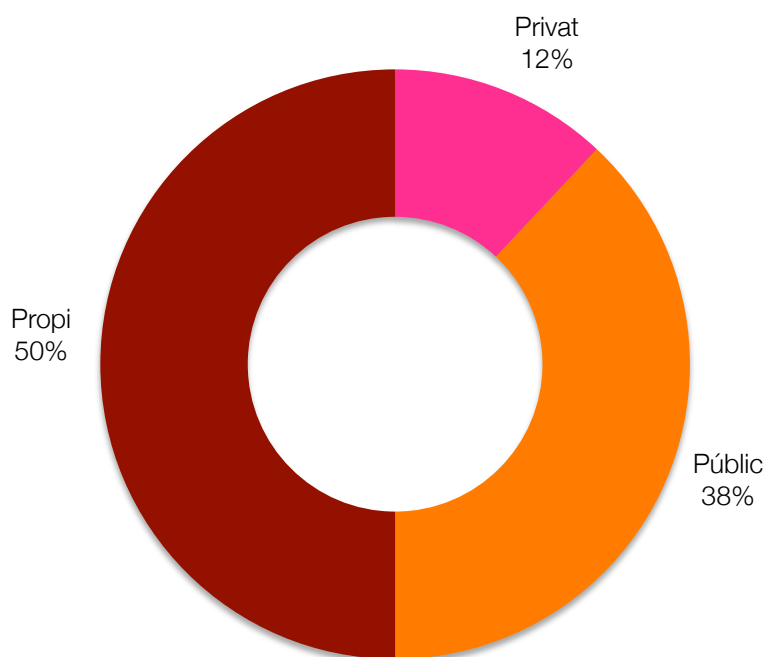
L'anàlisi del resultat de l'exercici, és a dir, la diferència entre els ingressos i les despeses mostra que de forma general i independentment de la grandària de les entitats, es gasta més del que s'ingressa. Com es pot veure a la següent taula, les entitats de l'Eixample s'han organitzat en tres grups segons el seu volum econòmic (corresponents als quartils): petites, mitjanes i grans; i totes elles obtenen un saldo negatiu si restem les despeses als ingressos anuals.

Taula 1 Ingressos i despeses reals segons el volum econòmic de les organitzacions (exercici 2014)

	Ingressos reals	Despeses reals	Saldo
Entitats Petites	13.911,93 €	22.750,00 €	-8.838,07 €
Entitats Mitjanes	49.826,00 €	57.408,00 €	-7.582,00 €
Entitats Grans	131.250,00 €	177.268,00 €	-46.018,00 €

El 50% dels recursos de les entitats de base del districte els genera la mateixa entitat. Es tracta dels recursos propis provinents en la seva majoria de les quotes de les persones sòcies i de la prestació de serveis. El 38% dels ingressos provenen de recursos públics el 12% de privats. Aquestes xifres són similar en el conjunt de les associacions de la ciutat. Pel global de Barcelona, la el 55% dels recursos de les associacions són propis -55%- i les fonts procedents de les administracions públiques suposen el 31% del volum total.

Gràfic 19 Ingressos de l'any 2014 per fonts de procedència de les entitats de base

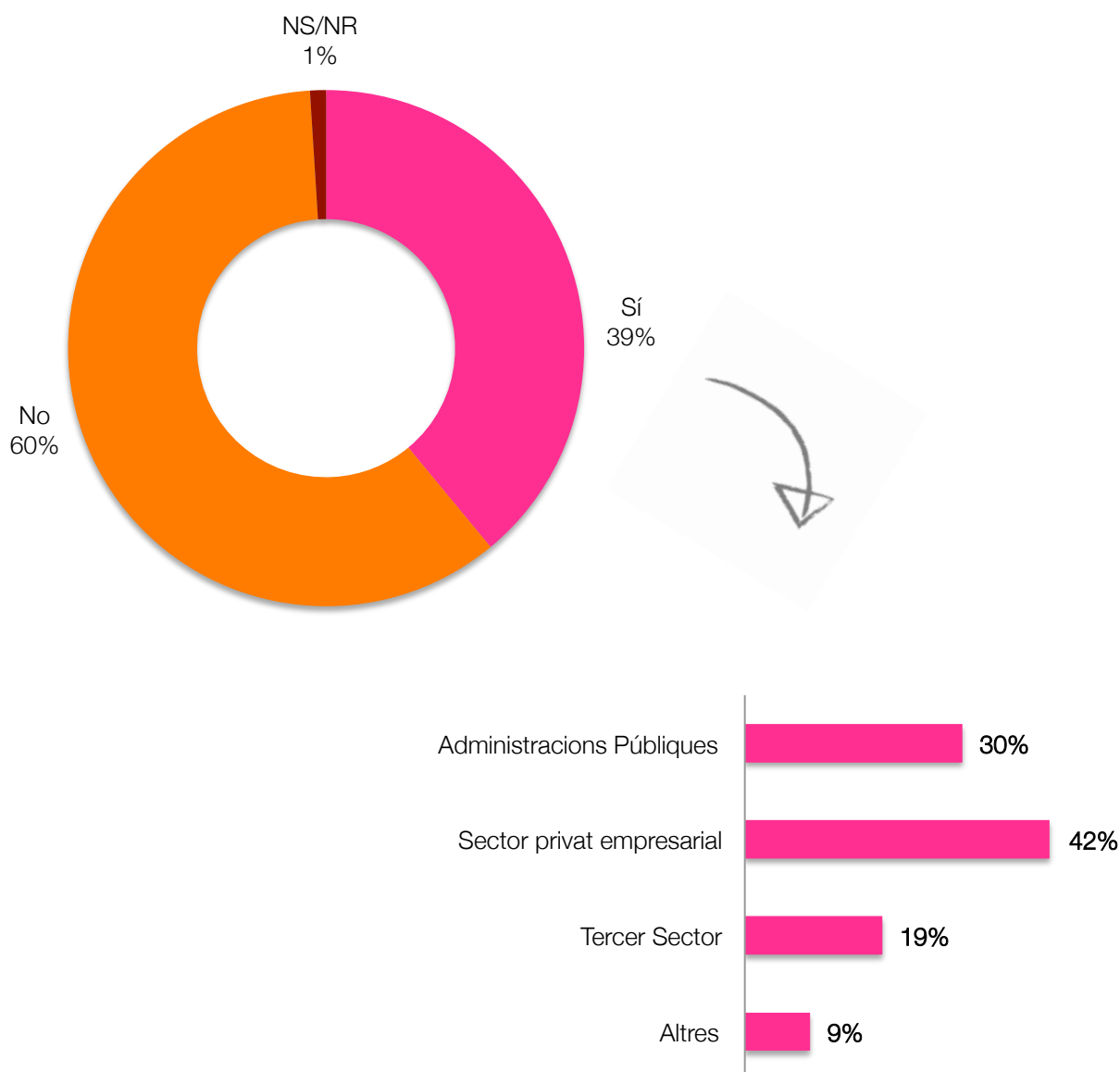

“Continuem procurant reduir el percentatge de finançament públic enfront de la pròpia a través de la comissió de captació de recursos, que va ser creada amb aquest propòsit”

Extret de les preguntes obertes

Més enllà de les fonts externes de finançament, les entitats poden rebre aportacions en espècie, és a dir, béns i serveis no monetaris. El 39% de les entitats del districte participants en el Panoràmic afirmen rebre aquest tipus d'aportacions. El 42% provenen del sector privat empresarial, el 30% de les administracions públiques i el 19% del mateix sector. Pel que fa a 'altres' fonts, totes les entitats que han marcat aquesta opció especifiquen que provenen de persones físiques.

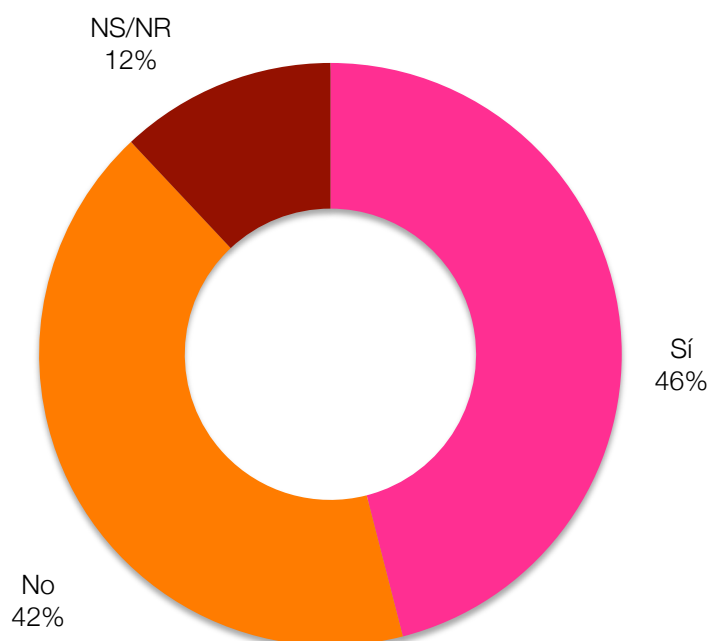
Gràfic 20 Entitats que reben aportacions en espècies i procedència d'aquestes

6.2. Fiscalitat

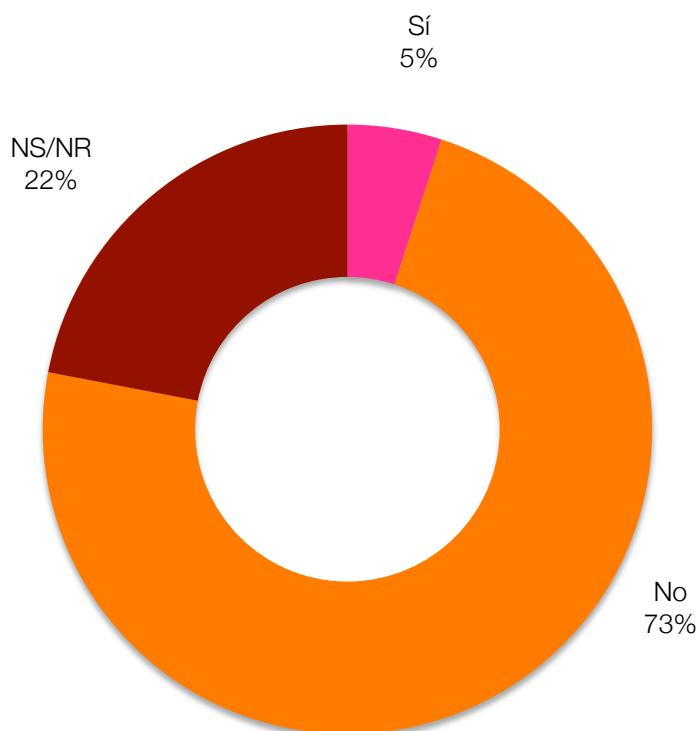
Des de l'any 2013 les organitzacions es troben automàticament exemptes del pagament de l'IVA, sempre que aconsegueixin uns requisits bàsics (com per exemple no tenir afany de lucre i garantir la gratuïtat dels càrrecs de la junta directiva). El 46% de les entitats de l'Eixample afirma haver-se aconseguit a l'exempció del pagament de l'IVA, mentre que el 42% no hi compta. El 12% de persones que han respost el qüestionari en nom de la seva entitat desconeix aquesta qüestió.

Gràfic 21 Organitzacions amb exempció d'IVA

Donats els possibles efectes desfavorables que pot provocar l'exempció de l'IVA, s'ha preguntat a les organitzacions si la seva situació actual (sigui d'exempció o no) és la desitjada o, pel contrari, es vol canviar en el futur. Els resultats mostren que la majoria d'entitats prefereix mantenir la seva situació respecte a aquest impost -73%-.

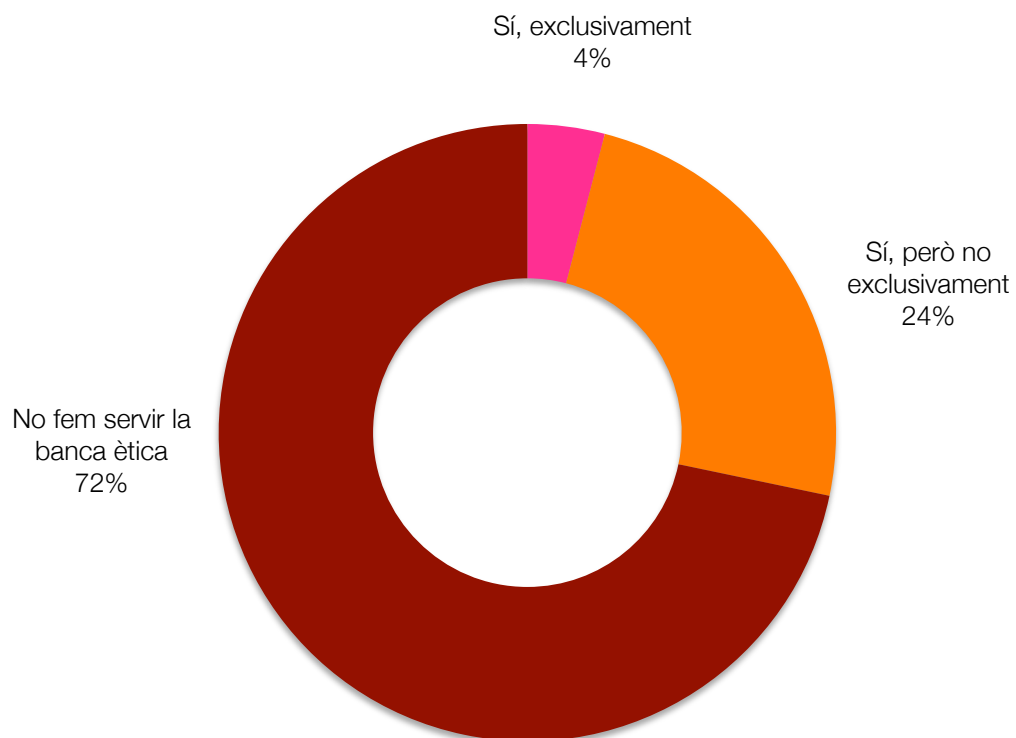
Gràfic 22 La vostra entitat s'està plantejant canviar la seva situació respecte l'exempció de l'IVA?

6.3. Banca ètica

La banca ètica està formada per un conjunt d'entitats financeres que prioritzen principis com la solidaritat, la cooperació i la sostenibilitat per sobre de la rendibilitat. En els darrers anys s'ha estès el seu ús en el conjunt de la societat. Pel que fa a les organitzacions de l'Eixample, el 28% la fan servir en la gestió dels recursos de l'organització, el 4% en exclusivitat i el 24% combinant-la amb d'altres tipus d'entitats bancàries. De fet, la majoria de les organitzacions que utilitza banca ètica ho fan per gestionar entre l'1 i el 25% dels recursos econòmics totals, és a dir, una petita part del volum total. En comparació amb el conjunt d'associacions de Barcelona, la xifra de l'Eixample és més elevada, ja que només el 19% d'associacions de la ciutat fan ús de la banca ètica per gestionar els seus recursos econòmics.

Gràfic 23 Ús de la banca ètica per a la gestió dels recursos econòmics de l'associació

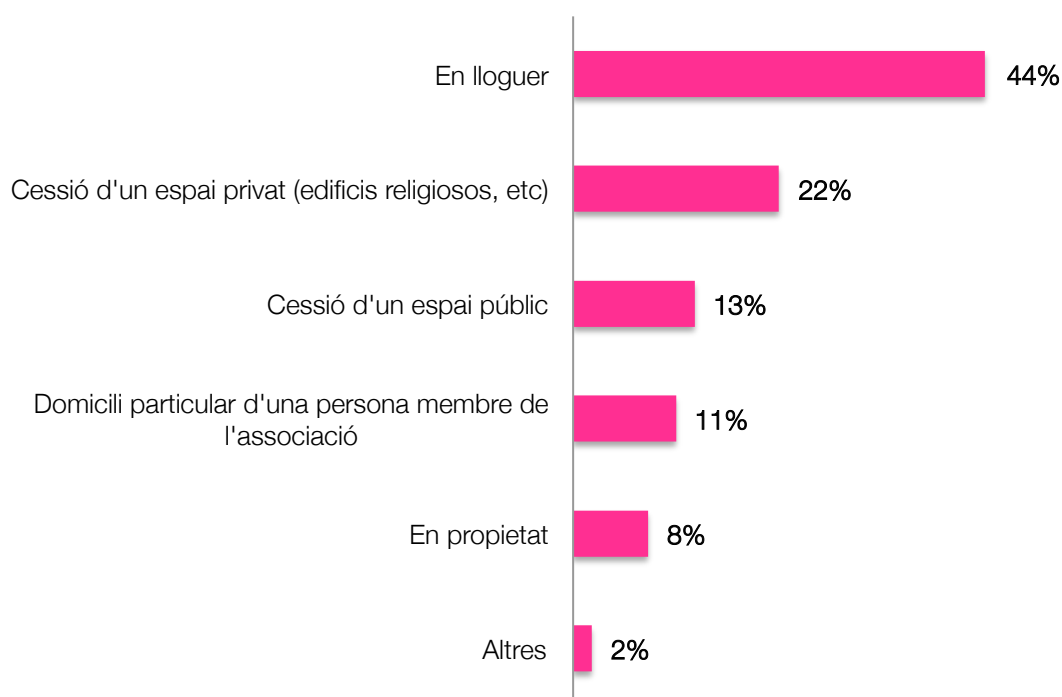
“Tenim intenció d'utilitzar banca ètica, però necessitem consensuar-ho amb tota l'entitat i suposen canvis estructurals molt complicats”

Extret de les preguntes obertes

7. Espais i equipaments

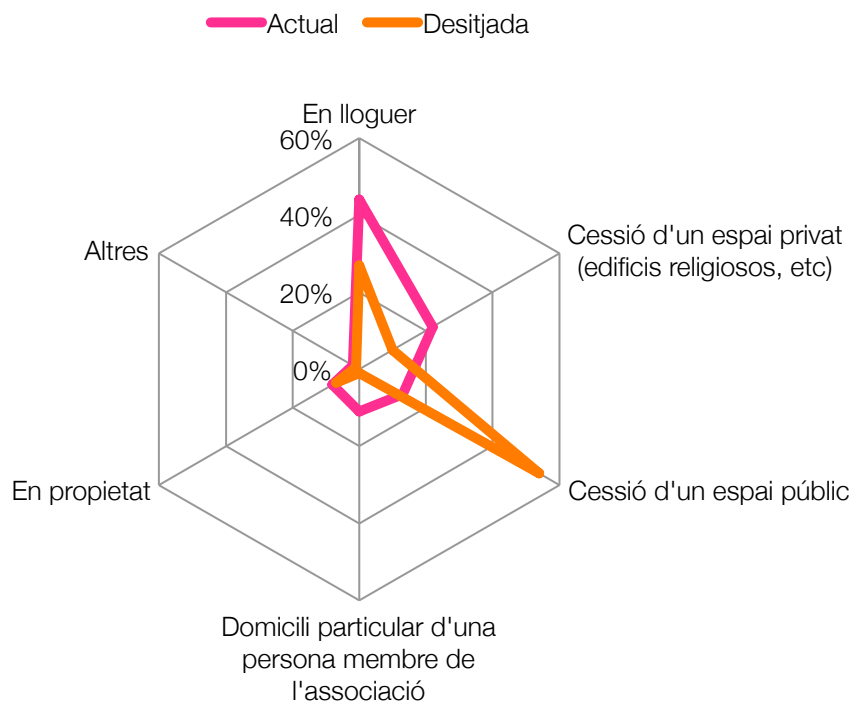
Els espais i equipaments són un dels recursos fonamentals de la vida associativa donat que, en molts casos, són necessaris per al desenvolupament d'activitats. Són també espais de visibilitat i de relació. La majoria de les entitats de l'Eixample tenen la seu actual en un local en lloguer -44%-, en segon lloc i amb bastanta diferència respecte el lloguer, les entitats tenen la seu en un espai privat (com pot ser un edifici religiós) i en tercer lloc, en un espai públic cedit (ja sigui en una propietat de l'administració, en un equipament o una cessió per a la gestió de l'equipament).

Gràfic 24 Situació de la seu actual

D'altra banda, l'opció desitjada per les entitats de l'Eixample on tenir la seva seu és la cessió d'un espai públic. Per contra, i com sembla lògic, el domicili particular és l'opció menys valorada.

Gràfic 25 Relació entre la situació actual i la situació desitjada de les entitats

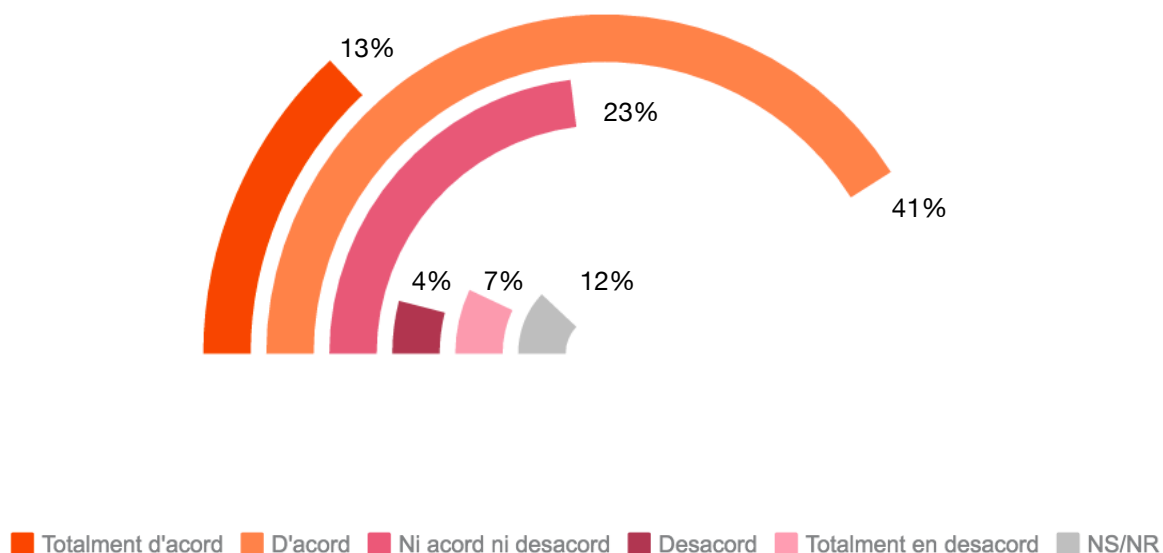

El 54% de les entitats del districte estan satisfetes amb els espais, equipaments i/o instal·lacions que utilitzen o dels quals disposen. El 23% no es posiciona i l'11% afirma estar insatisfet (el 12% no sap o no contesta).

“Actualment, a l'Eixample hi manquen espais per poder realitzar festivals de dansa, teatre amateur, concerts de coral, etc.”

Extret de les preguntes obertes

Gràfic 26 Grau d'acord amb l'afirmació: "La nostra organització està satisfeta amb els espais / equipaments / instal·lacions que utilitza o dels quals disposa"

"La situació desitjable d'espai seria un espai cedit accessible sense necessitat d'utilització d'ascensor o plataforma elevadora"

Extret de les preguntes obertes

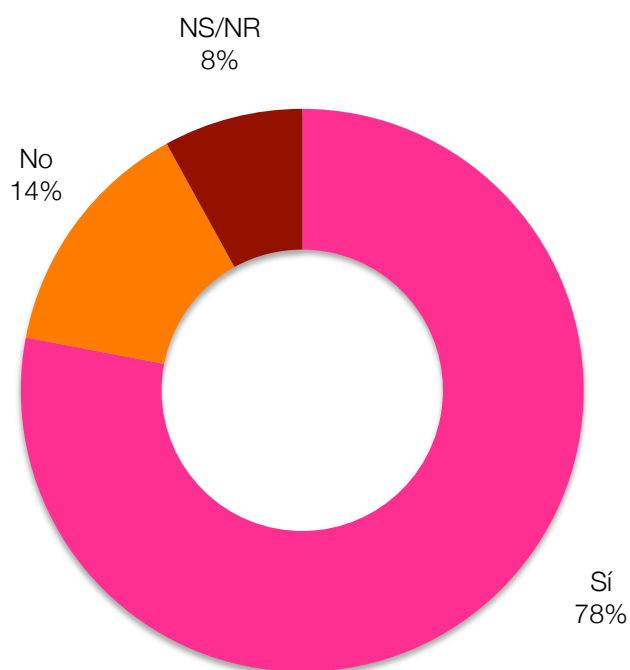
Per altra banda, a les entitats amb seu a Barcelona se'ls ha preguntat pel coneixement de Torre Jussana – el Centre de Serveis a les Associacions i el Codi ètic de les associacions de Barcelona. En relació al Codi ètic de les associacions de Barcelona, el 54% afirma que sí que el coneix i el 47% el considera de molta utilitat.

Torre Jussana – Centre de Serveis a les Associacions

La missió del centre és afavorir el desenvolupament associatiu mitjançant l'ofertament de serveis i recursos que responguin a les necessitats del sector, treballant per a la seva promoció, dinamització i enfortiment per tal d'ampliar la seva incidència ciutadana i política.

El 78% de les entitats de l'Eixample afirma que coneix Torre Jussana i considera que els serveis més útils que ofereix el centre són la informació general i la formació.

Gràfic 27 Coneixeu Torre Jussana?

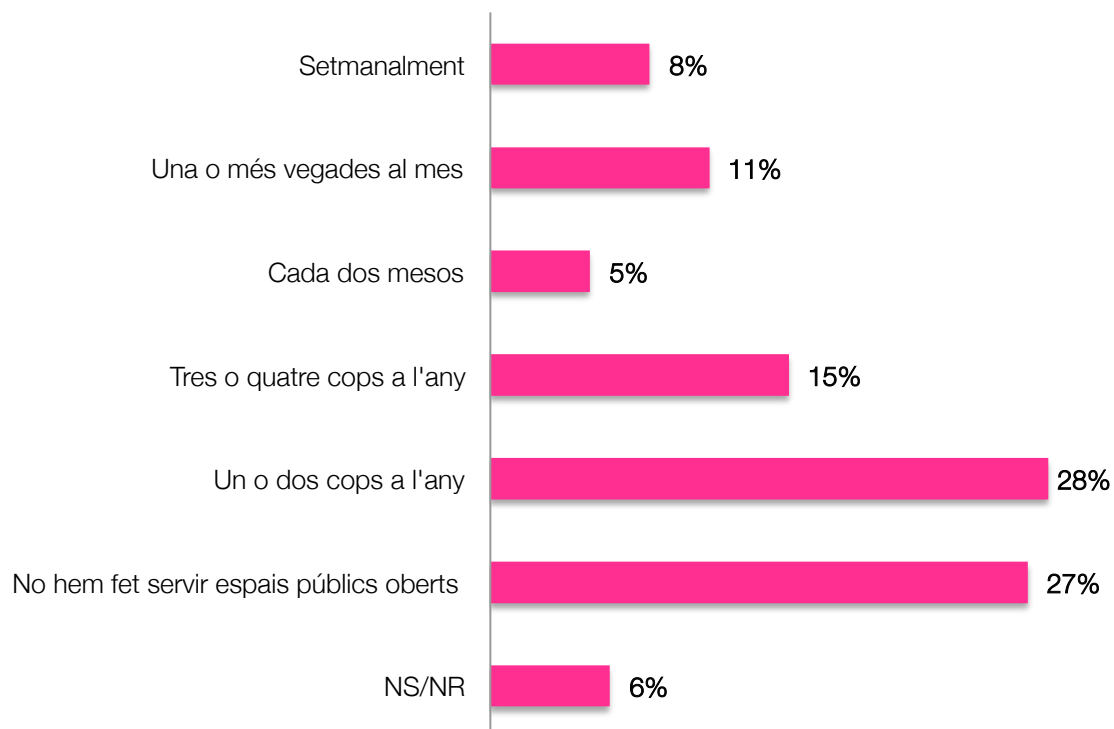

Codi ètic de les Associacions de Barcelona

És un instrument d'assessorament, conducta i autoregulació, que recull totes aquelles premisses necessàries per a que les diferents associacions de la ciutat que treballen dins d'un marge de valors cívics hi estiguin reflectides. A la vegada que pretén ser una eina de referència que posi en valor la forma jurídica d'associació.

Més enllà dels espais dels quals disposen les entitats, aquestes fan ús dels espais públics oberts de la ciutat amb certa freqüència: el 15% tres o quatre cops l'any i el 28% un o dos cops. No obstant això, una part important de les entitats de l'Eixample no han fet ús dels espais públics oberts durant l'any 2014 -27%-.

Gràfic 28 Freqüència d'ús dels espais públics oberts

8. Reptes de futur

L'últim apartat de l'informe fa referència als reptes de futur que les entitats consideren més importants per al conjunt de l'associacionisme. Pel que fa al temes que més interessen a les organitzacions a nivell individual s'ha preguntat per les prioritats que tenen diàriament. Les principals prioritats en el dia a dia sovint són comunes i es poden sintetitzar en una desena, vuit de les quals es van identificar en l'edició anterior del Panoràmic. Enguany s'ha demanat a les associacions que les ordenin en funció de la prioritat.

Com es pot observar en la següent infografia, les principals prioritats per les organitzacions en el seu dia a dia són: ampliació de la base social, millora de la comunicació i difusió i diversificar les fonts de finançament. Algunes organitzacions han aportat altres prioritats que consideraven importants i no estaven en les opcions de resposta del qüestionari, aquestes són: "comunicació amb entitats públiques, rebre ajudes per a la contractació de personal i treball en xarxa".

Esquema 2 Prioritats de les organitzacions de l'Eixample en el seu dia a dia

- 1 Base social
- 2 Millorar la comunicació i la difusió
- 3 Diversificar les fonts de finançament
- 4 Assolir els objectius missionals
- 5 Millorar la gestió interna de l'entitat
- 6 Disposar d'espais i locals
- 7 Millorar la relació amb les administracions
- 8 Relleus en el òrgans de govern
- 9 Altres

Per recollir els reptes sobre el conjunt de les entitats del districte com a sector, i no a nivell individual, s'han sintetitzat aquells expressats per les associacions en l'edició del Panoràmic 2014. En el qüestionari d'enguany s'ha demanat que s'ordenin per grau de prioritat i s'han afegit, a més, alguns temes d'actualitat, com són la creació d'una agència de comunicació i un nou model de fiscalitat.

Els resultats mostren que els tres reptes prioritaris de les organitzacions de l'Eixample són: l'ampliació i implicació de la base social, consolidar el finançament i el treball en xarxa i la col·laboració amb diferents agents socials. Aquesta priorització coincideix amb el conjunt de l'associacionisme de la ciutat.

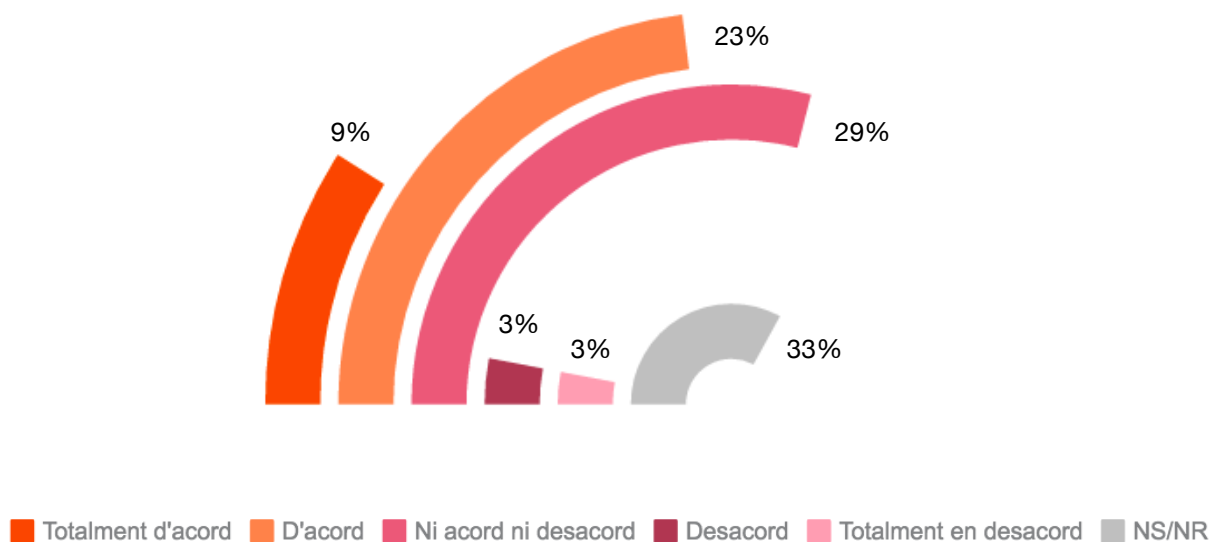
Esquema 3 Reptes del conjunt de entitats de l'Eixample

- 1** Base social
- 2** Consolidar el finançament
- 3** Treball en xarxa i col·laboracions
- 4** Reconeixement social i de les administracions
- 5** Model propi de fiscalitat
- 6** Creació d'una agència de mecenatge
- 7** Extensió del codi ètic a l'àmbit català
- 8** Creació d'una agència de comunicació
- 9** Modificació del reglament d'espectacles públics
- 10** Millora del treball d'incidència política

Per altra banda, en aquesta edició del Panoràmic s'han fet una sèrie de preguntes d'opinió en les quals es demanava el grau d'acord amb diferents afirmacions. Concretament s'ha preguntat sobre la nova llei de transparència catalana que estipula una sèrie d'obligacions en relació a la publicació de dades econòmiques de les administracions públiques i que també afecta a les organitzacions. La transparència i la rendició de comptes formen part dels propis valors del món no lucratiu i, per tant, el marc legal està en sintonia amb el tarannà del sector.

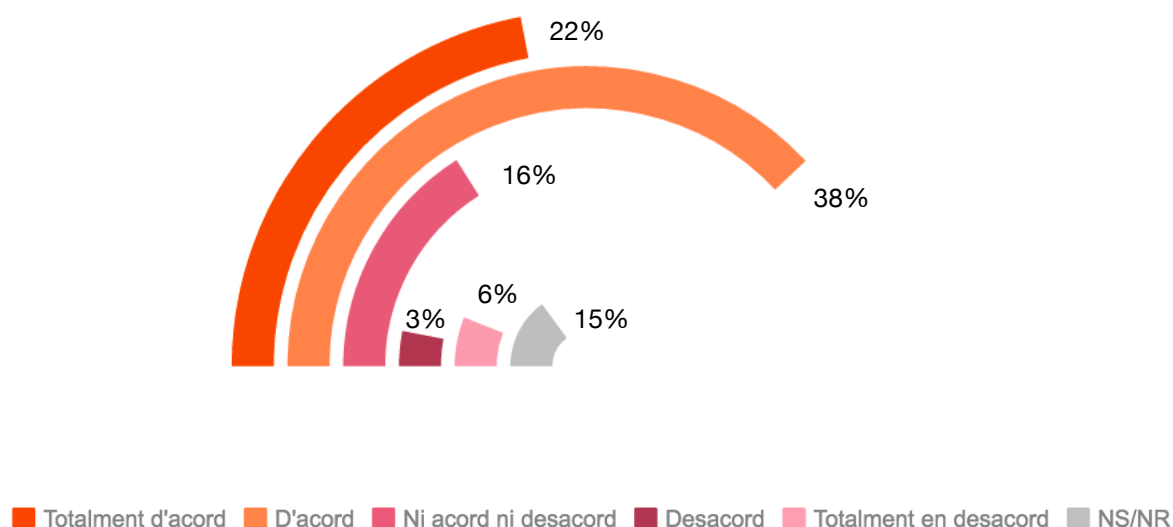
Concretament s'ha preguntat si aquesta llei està contribuint a la millora de la transparència en les organitzacions de l'Eixample. El 32% considera que ha contribuït positivament, el 6% creu que no és una aportació positiva i el 65%, sent la majoria, no es posiciona (respostes 'Ni acord ni desacord' i 'NS/NR').

Gràfic 29 Grau d'acord amb la següent afirmació: "La llei de transparència que va entrar en vigor el passat mes de desembre de 2014 està contribuint a millorar la rendició de comptes i la transparència de la nostra associació."

D'altra banda, també s'ha preguntat per la valoració que fan les entitats de la seva participació en espais de trobada i participació municipal i les entitats han contestat de manera satisfactòria. La majoria, el 60%, valora positivament aquesta participació mentre un reduït 9% no hi està satisfet. El 31% no es posiciona o no contesta la pregunta.

Gràfic 30 Grau d'acord amb la següent afirmació: "La nostra entitat valora positivament la seva participació en espais de trobada i participació municipal."

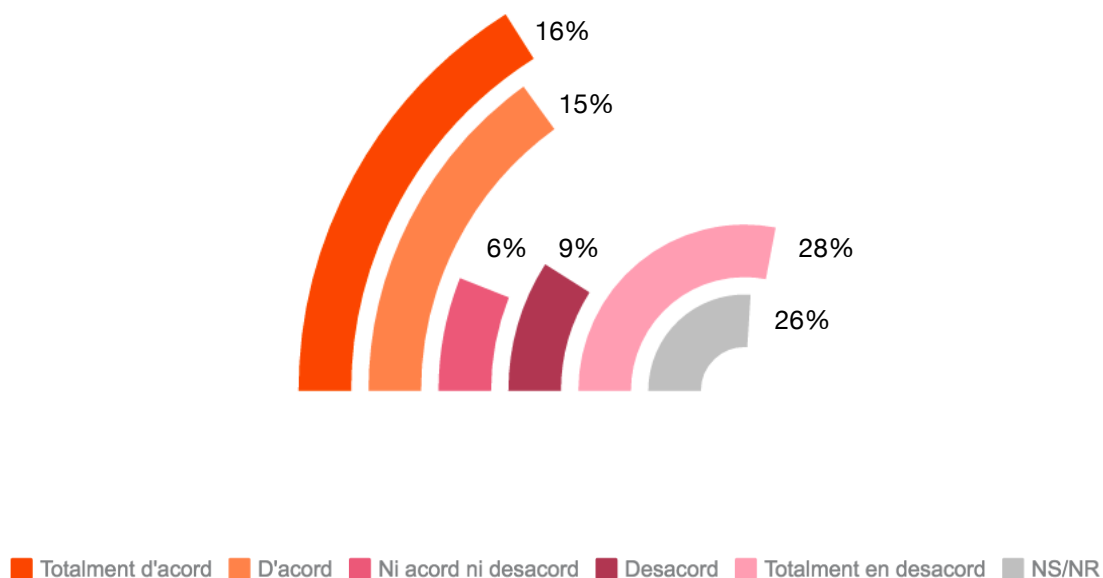
En l'edició 2015 del Panoràmic també s'ha preguntat si les entitats han realitzat accions d'incidència política en el marc del procés d'eleccions municipals de maig de 2015. Els resultats indiquen que, malgrat la bona valoració dels espais de participació ciutadana municipals, la incidència política per influir en la presa de decisions en benefici del bé comú no té un paper tan important en el conjunt d'accions realitzades per les entitats de l'Eixample.

Així, el 37% assegura no haver fet cap acció d'incidència política amb motiu de les darreres eleccions municipals, el 6% no es posiciona i el 26% no sap o no contesta. Aquesta tendència també es dona a nivell de Barcelona ciutat, inclús en major freqüència, on el 45% afirma no haver fet cap acció i el 37% no es posiciona o marca l'opció NS/NR.

Taula 2 Grau d'acord amb l'afirmació "La nostra entitat ha realitzat accions d'incidència política en el marc del procés d'eleccions municipals de maig de 2015" de les entitats de l'Eixample i del conjunt de Barcelona.

	Eixample	Barcelona Ciutat
Totalment d'acord / D'acord	31%	18%
Ni acord ni en desacord	6%	17%
Desacord / Totalment en desacord	37%	45%
NS/NR	26%	20%

Gràfic 31 Grau d'acord amb la següent afirmació: "La nostra entitat ha realitzat accions d'incidència política en el marc del procés d'eleccions municipals de maig de 2015."

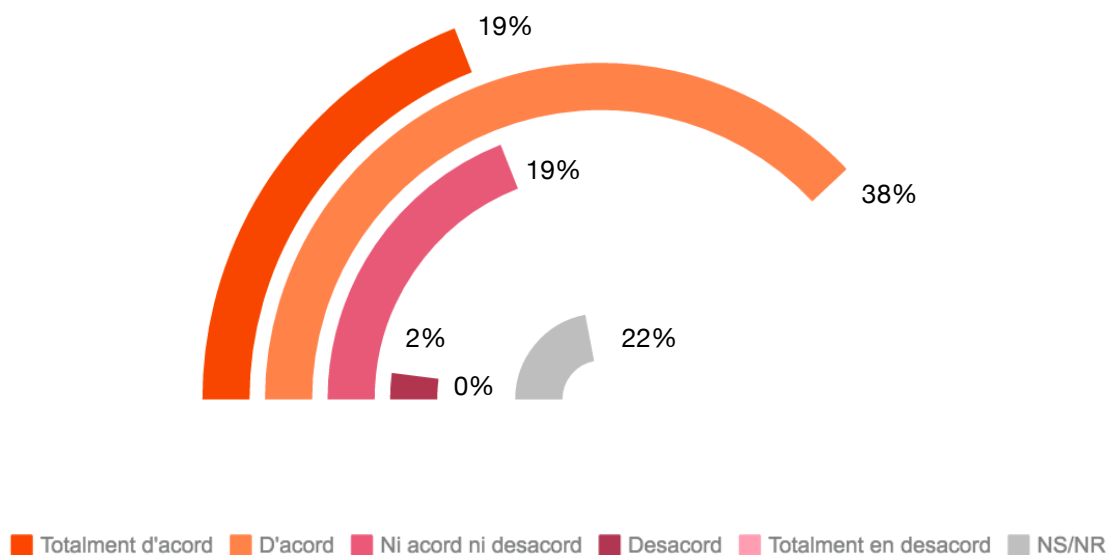

Per últim, s'ha preguntat sobre el Pla de suport (2015-2017) desenvolupat per l'Ajuntament de Barcelona, aprovat al gener de 2015 pel Consell Municipal d'Associacions de Barcelona i presentat com a mesura de govern a la Comissió de Presidència del 18 de març de 2015. Aquest pla s'orienta sobre quatre objectius, alguns d'ells relacionats amb els reptes indicats anteriorment: ampliar el coneixement sobre el teixit associatiu, treballar en la gestió dels equipaments i l'ús de l'espai públic, millorar la comunicació i la participació en els òrgans municipals, i potenciar l'eficiència en el finançament i la transparència.

El 57% de les entitats de l'Eixample considera que aquest pla ajudarà a encarar els reptes de futur amb més fermesa mentre el 2% està en desacord amb aquesta afirmació. El 19% no es posiciona ni a favor ni en contra i el 22% no contesta la pregunta (NS/NR).

En el cas del conjunt d'associacions de Barcelona ciutat, es pot parlar de cert desconeixement, ja que el 57% de les associacions no es posicionen al respecte. Amb tot, el 38% consideren que el pla serà positiu per encarar els reptes amb més fermesa.

Gràfic 32 Grau d'acord amb la següent afirmació: "El pla de suport desenvolupat per l'Ajuntament de Barcelona ajudarà a encarar els reptes de futur amb més fermesa."

9. Annexos

9.1. Fitxa tècnica

Tipus d'estudi

Quantitatiu

Àmbit

Districte de l'Eixample

Univers

Organitzacions sense ànim de lucre i grups informals

Dimensió de la mostra

173

Nivell d'error

Per un nivell de confiança del 95,5% i en situació de màxima indeterminació ($p=q=0,5$) el error màxim és del $\pm 7,6\%$

Recollida de respostes

De l'1 de setembre al 31 de desembre de 2015

Recollida d'informació

Aplicació professional per a la recollida de respostes a través de qüestionari online amb preguntes tancades, obertes i semiobertes. També qüestionari en plantilla de documents i qüestionari breu

Tractament de les dades

Depuració de dades, càlcul i recodificació de variables.

Anàlisi

Estadística descriptiva -amb remostreig per bootstrap-, estadística no paramètrica i tècniques de mostreig

Dades de referència

L'any de referència és 2014 donat que és el darrer any tancat en el moment d'iniciar el treball de camp.

9.2. Entitats impulsores

Coordinació

El Consell d'Associacions de Barcelona (CAB) és la plataforma d'associacions de la ciutat. La seva missió és treballar per al desenvolupament de l'associacionisme i dels seus valors a Barcelona, tot construint un espai de participació, vertebració –territorial i sectorial- i d'interlocució d'organitzacions interessades en l'associacionisme. El CAB ha estat l'impulsor dels dos congressos d'associacionisme celebrats a la ciutat.

Impulsat conjuntament amb:

L'Observatori del Tercer Sector (OTS) és un centre de recerca especialitzat en el tercer sector, independent i sense ànim de lucre, que té per objectiu aprofundir i incrementar el coneixement d'aquest sector i treballar per a la millora del funcionament de les organitzacions no lucratives. L'OTS ha realitzat estudis de referència que han contribuït a la millora del tercer sector i a donar visibilitat social.

La Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia és una entitat sense afany de lucre que treballa en els àmbits de la joventut, l'educació, la participació democràtica, la ciutadania i les polítiques públiques en general. Genera coneixement des de la investigació social aplicada, aportant propostes estratègiques i assessoraments a les administracions públiques i a les entitats.

La Fundació Pere Tarrés, amb més de 50 anys d'existència, és una organització no lucrativa d'acció social i educativa, dedicada a la promoció de l'educació en el temps lliure, el voluntariat, la millora de la intervenció social i l'enfortiment del teixit associatiu. Amb el temps la seva acció s'ha ampliat a altres àmbits de l'acció social com ara la formació, la recerca i la gestió.

L'Obra Social "la Caixa" té per missió contribuir al progrés de les persones i la societat amb especial incidència en els col·lectius més vulnerables, ja sigui a través de programes propis, aliances estratègiques o col·laboracions, mitjançant actuacions eficients, innovadores, avaluable i susceptibles de ser transferides a altres entitats.

9.3. Fonts consultades

Corts, S.; Montaña, O.; Torra, R. (2012). *"2n Congrés d'Associacions de Barcelona. Memòria 2010-2011"*. Barcelona: Consell d'Associacions de Barcelona.

Fernández, M.; Vidal, P. (2015). *"Panoràmic de les Associacions de Barcelona 2014. Fotografia d'un compromís amb la ciutat"*. Dossier Barcelona Associacions. 2a època – núm1. Barcelona: Torre Jussana

Llei 25/2015 del 30 de juliol, del voluntariat i del foment de l'associacionisme. DOGC 6930 del 7/8/2015. Recuperat de:
<http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6930/1438814.pdf>

Murray, R.; Larry, J. (2005). *"Estadística"*. 3a edició. Mèxic DF: Mc Grau-Hill / Schaum

Obrador del Tercer Sector Ambiental de Catalunya (2015). *"Baròmetre del Tercer Sector Ambiental de Catalunya"*. Recuperat de:
http://www.entitatsambientals.cat/media/repository/2306151014_informebaroime tre2015tsacat.pdf

Torregrossa, M.D. (2013). *"Régimen fiscal de las entidades no lucrativas"*. Recuperat de:
http://www.ens.cat/sites/default/files/regimen_fiscal_de_las_entidades_no_lucrativas.pdf

Trullén, J. (dir). *"Enquesta 2011 Condicions de Vida i Hàbits de la Població Catalana. Resultats Sintètics Barcelona: ciutat, àrea metropolitana, regió metropolitana i província"*. Barcelona: IERMB, Àrea Metropolitana de Barcelona i Diputació de Barcelona

Vidal, P.; Fernández, M. (2013). *"Anuari 2013 del Tercer Sector Social de Catalunya. Document de síntesi"*. Barcelona: Taula d'entitats del Tercer Sector Social i Observatori del Tercer Sector

Agraïments

Gràcies a totes les entitats participants per fer possible aquesta recerca i col·laborar així en l'enfortiment del món no lucratiu. Gràcies també a les federacions implicades en el Panoràmic per donar empenta a la recollida de respostes i per les aportacions en el disseny del qüestionari.

El projecte no hauria estat possible sense el treball dedicat de tot l'equip així com del suport de les institucions i administracions públiques.

Gràcies a tots i totes!

